

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Πατρική δικαιοσύνη

Τίτλος:

«Δικαιοσύνη ... μέχρι θανάτου»

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνι 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δικαιοσύνη ...μέχρι θανάτου

Δημιουργός

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Οκτώβριος 2013

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Ενότητα 1^η: Πατρική δικαιοσύνη [Αιλιάδος, «Ποικίλη Ιστορία» 1.34 (διασκευή)].

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα με εξοπλισμό προβολής, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο, ηλεκτρονική τάξη εκπαιδευτικής πλατφόρμας (π.χ.

[Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο](#), [Edmodo](#) ή [Moodle](#)).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ως βασικότερη προϋπόθεση για την υλοποίηση του σεναρίου θεωρείται η εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες και πρακτικές κοινωνικής δικτύωσης, με πλοήγηση στο διαδίκτυο και κριτική προσέγγιση ψηφιακών πόρων. Παράλληλα, απαιτείται γνώση λογισμικών δημιουργίας εννοιολογικών χαρτών, παρουσίασης και συνεργατικών αρχείων κειμένου (έγγραφα Google). Τέλος, εξοικείωση των μαθητών με το κειμενικό είδος της επίσημης επιστολής. Να επισημανθεί πως η συγκεκριμένη ενότητα διδάσκεται με την έναρξη του σχολικού έτους και για τον λόγο αυτόν κρίνεται σκόπιμο να δημιουργηθούν ομάδες μαθητών από τις πρώτες ώρες συνάντησης του διδάσκοντος με τους μαθητές. Εάν ο εκπαιδευτικός δε γνωρίζει τους μαθητές από την προηγούμενη χρονιά, καλό θα ήταν να επιτρέψει στα παιδιά να αποφασίσουν, θέτοντας ως προϋπόθεση να υπάρχει σε κάθε ομάδα τουλάχιστον ένα άτομο που γνωρίζει με επάρκεια βασική χρήση του υπολογιστή. Στην πορεία των εργασιών ο διδάσκων μπορεί να παρέμβει στη σύσταση των ομάδων, αν το κρίνει αναγκαίο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο διδασκαλίας επιχειρεί να εξοικειώσει τους μαθητές με ένα γραμματειακό είδος ιδιαίτερα δημοφιλές στην ύστερη αρχαιότητα και παράλληλα να αναδείξει τη δυνατότητα πολλαπλής προσέγγισης ενός κειμένου ως συνισταμένης πολλών παραγόντων. Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες αναζητούν ποικιλία ψηφιακών πόρων, αξιοποιούν δημιουργικά το περιεχόμενό τους και κομίζουν τις

γνώσεις που απέκτησαν σε προηγούμενες φάσεις του σεναρίου, ώστε μέσα από πολυτροπικά κείμενα να παρουσιάσουν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός απανθίσματος ανεκδοτολογικών ιστοριών λαϊκής φιλοσοφίας και να διατυπώσουν αξιολογικές κρίσεις ηθικού περιεχομένου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Κάθε κείμενο επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις, καθώς σε μεγάλο βαθμό αυτές εξαρτώνται και από τις ηθικές και αισθητικές αξίες του αναγνώστη. Ειδικότερα τα κείμενα του μακρινού παρελθόντος, καθώς αποτελούν παράγωγα ενός άλλου πολιτισμού, ενδέχεται στη σημερινή εποχή να αποτιμώνται με διαφορετικά κριτήρια. Άλλωστε, όπως επισημαίνει ο Τοντόροφ (1989, 77), «η ιστορία της λογοτεχνίας γνωρίζει πλήθος παραδείγματα ανατροπής των αξιών, που μας κάνει να εκτιμάμε τους «κακούς» και να ψέγουμε τους «καλούς» μιας μυθοπλασίας αρκετά απομακρυσμένης από μας». Ιστορίες όπως το απόσπασμα από την «Ποικίλη Ιστορία» του Αιλιανού Κλαύδιου στην εποχή τους και στην ύστερη αρχαιότητα ήταν ιδιαίτερα αγαπητά για το ηθικοδιδασκτικό τους επιμύθιο (Παπαγιαννόπουλου, 1935), ωστόσο στη σύγχρονη εποχή από την πρώτη ανάγνωση ερεθίζουν χορδές ευαίσθητες σε θέματα προάσπισης των θεμελιωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Στον 21ο αιώνα η ευαισθητοποίηση για τα μεγάλα κοινωνικά ζητήματα ως προϋπόθεση για ενεργό δράση, σε συνδυασμό με την κριτική αναζήτηση και τη δημιουργική αξιοποίηση της γνώσης από την οπτική του κοινωνικού πολυγραμματισμού αποτελεί βασικό στόχο του εκπαιδευτικού συστήματος (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Δημοτικού και Γυμνασίου, 2003: [ΔΕΠΠΣ 2003](#)). Η συγκεκριμένη ιστορία, λοιπόν, προσεγγίζεται με δύο αναγνώσεις: ως πνευματικό δημιούργημα μιας εποχής με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ως μελέτη περίπτωσης στο πλαίσιο άσκησης ενεργών πολιτών. Το κείμενο

αξιοποιείται στην ολότητά του, ως σύνολο γλωσσικών επιλογών, δομής και περιεχομένου (Μαρωνίτης, 2010).

Η πρώτη παιδαγωγική αρχή σχεδιασμού της συγκεκριμένης *ομαδοσυνεργατικής* μαθησιακής διαδικασίας αντλεί από το θεωρητικό πεδίο του *κοινωνικού εποικοδομισμού*, καθώς αντιμετωπίζει τη μάθηση ως προϊόν αλληλεπίδρασης σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις και μέσω της υλοποίησης κοινών δραστηριοτήτων (Foulin & Mouchon, 2002). Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Vygotsky (2008) και στο πλαίσιο της *ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* κάθε μαθητής μπορεί να οδηγηθεί σε ένα γνωστικό επίπεδο ανώτερο από αυτό που ήδη κατέχει χάρη στην αλληλεπίδραση με τον διδάσκοντα αλλά και τους συμμαθητές του. Επιπλέον, το παιδαγωγικό υπόβαθρο βασίζεται στις *Αρχές της Μάθησης μέσω Σχεδιασμού* (Kalantzis, & Cope, 2008), καθώς οι εργασίες ωθούν τους μαθητές στον μετασχηματισμό και την αναπλαισίωση των νοημάτων και της γνώσης, ενώ παράλληλα επιδιώκουν την εξοικείωση με πολυτροπικά περιβάλλοντα. Τέλος, η τρίτη αρχή που διέπει το συγκεκριμένο σχέδιο μαθήματος αφορά την ανάδειξη των *υπαρχουσών ταυτοτήτων* και ταυτόχρονα στην καλλιέργεια νέων ταυτοτήτων τόσο για τους μαθητές όσο και για τους διδάσκοντες (Κουτσογιάννης, 2012).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προσεγγίσουν το κείμενο ως προϊόν μιας συγκεκριμένης εποχής και να αντιληφθούν την υποκειμενικότητα και τη ρευστότητα των κοινωνικών αξιών και προτύπων.
- Να προβληματιστούν για τον ρόλο των γονέων και τη συμβολή της τιμωρίας στη διαμόρφωση των νέων.
- Να ενημερωθούν για την ύπαρξη φορέων προάσπισης των δικαιωμάτων του παιδιού.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να έρθουν σε επαφή με το ζήτημα της ηγεμονίας των γλωσσών στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας.
- Να συνδέσουν την επεξεργασία των συντακτικών δομών του κειμένου με τη νοηματική του απόδοση.
- Να γνωρίσουν το γραμματειακό είδος των ανεκδοτολογικών ιστοριών και να εντοπίσουν τα βασικά του χαρακτηριστικά.
- Να ερμηνεύσουν πολυτροπικά μηνύματα και να εκφραστούν με παρόμοιο τρόπο.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στην οργάνωση της σκέψης τους και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και την κριτική τους αντίληψη.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες επικοινωνίας που οδηγούν σε αποφάσεις και συμφωνίες.
- Να εκφράσουν και να πραγματευτούν τις ιδέες τους, καλλιεργώντας την επιχειρηματολογία τους.
- Να δομήσουν ορθό, σαφή και περιεκτικό λόγο, που ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες περιστάσεις.
- Να προσεγγίσουν τις νέες τεχνολογίες ως μαθησιακό περιβάλλον με διευρυμένες δυνατότητες.
- Να εξοικειωθούν με το πρότυπο του ενεργού πολίτη που γνωρίζει τα δικαιώματα του και δραστηριοποιείται για την καθολική ισχύ πανανθρώπινων αξιών.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές ασκούνται στη συλλογή, επιλογή, απόρριψη και αποδοχή πληροφοριών και στη μετουσίωσή τους σε εμπειριστατωμένη γνώση. Έρχονται αντιμέτωποι με συνθήκες που υπαγορεύουν την ενσυναίσθηση και την υιοθέτηση ρόλων. Επιλέγουν εργαλεία ομαδικής έκφρασης και εξοικειώνονται με τη χρήση περιβάλλοντος εικονικής τάξης. Επιπλέον, εμπλέκονται σε διαδικασίες σταδιακής αυτονόμησης από την αυστηρά καθοδηγούμενη εκτέλεση εργασιών, ενώ παράλληλα επιδιώκεται να αναπτύξουν αίσθημα προσωπικής ευθύνης για την ολοκλήρωση της ομαδικής εργασίας και την ποιότητα του έργου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η παραβατική συμπεριφορά ενός νέου και η αντιμετώπισή της από τους γονείς είναι ένα θέμα που πυροδοτεί συζητήσεις μεταξύ των εφήβων. Το ίδιο το κείμενο, λοιπόν, του σχολικού εγχειριδίου παρέχει την πρώτη ύλη που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών και θα τους οδηγήσει στη γνωριμία με μια άλλη εποχή, η οποία τους είναι ελάχιστα γνωστή, αλλά και σε μια εναλλακτική ανάγνωση που ταιριάζει περισσότερο με τις αξίες της σύγχρονης εποχής.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο σενάριο καλύπτει τη διδασκαλία του κειμένου [«Πατρική δικαιοσύνη»](#), όπως αυτό περιλαμβάνεται στην 1η Ενότητα του σχολικού εγχειριδίου για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου. Παράλληλα, ενσωματώνει δραστηριότητες επανάληψης των βασικών εννοιών σύνταξης, που διδάχθηκαν οι μαθητές στην προηγούμενη τάξη, και έτσι ανταποκρίνεται και σε ένα μέρος της ύλης που περιέχει η υποενότητα Γ. Οι διδακτικοί στόχοι του σεναρίου, τέλος, συμβαδίζουν στο μεγαλύτερο μέρος τους με τους στόχους που αποτυπώνονται στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σελ. 20)

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η συμβολή των ΤΠΕ στο σχέδιο διδασκαλίας ανιχνεύεται πολλαπλώς: το διαδίκτυο παρέχει το σύνολο των πόρων που αξιοποιούν οι μαθητές, λειτουργεί ως αποθετήριο των εργασιών τους, ενώ τα λογισμικά δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ποικιλία στους τρόπους έκφρασης. Έτσι, οι μαθητές ασκούνται στη διαδικτυακή πλοήγηση, στην κριτική προσέγγιση της πληροφορίας και στην πολυτροπική αναπλαισίωση της γνώσης. Επιπλέον, το διαδίκτυο επιτρέπει στους μαθητές να συντάσσουν από κοινού τα κείμενά τους και να εργάζονται ομαδικά ακόμη και μετά τη λήξη του σχολικού ωραρίου σε εκπαιδευτικό περιβάλλον ελεγχόμενης πρόσβασης, δεχόμενοι τη συνεχή βοήθεια και καθοδήγηση του διδάσκοντος. Από την άποψη αυτή η χρήση των νέων τεχνολογιών δεν εμπλουτίζει απλώς την καθημερινότητα της σχολικής πράξης, αλλά καταργεί τα στεγανά του χώρου και του χρόνου της μαθησιακής διαδικασίας (Ράπτης & Ράπτη, 2004).

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 16: [«Το θλιβερό τέλος ενός τυράννου»](#).

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 1: [«Πατρική δικαιοσύνη»](#)

Βιβλίο του Εκπαιδευτικού

Beccaria C. 2009. *Περί εγκλημάτων και ποινών*: [Αποσπάσματα προλόγου](#). Μτφρ. Χ. Ακριβοπούλου & Α. Σίμογλου, επιμ. σειράς Μ. Σπουρδαλάκης, πρόλογος: Άρης Στυλιανού. Αθήνα: Σαββάλας. Από το ψηφιακό σχολικό βιβλίο της Έκφρασης – Έκθεσης Γ΄ Λυκείου, Κεφάλαιο Δ. «Η Πειθώ στον επιστημονικό λόγο», [Θανατική ποινή](#), 2^η Δραστηριότητα από το Πρόσθετο ψηφιακό υλικό στο πλαίσιο του ψηφιακού εμπλουτισμού σχολικών βιβλίων από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: «Πρόλογος

στην ελληνική έκδοση του βιβλίου του Τσέζαρε Μπεκαρία *Περί εγκλημάτων και ποινών*».

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[«Ελληνορωμαϊκή εποχή»](#). Στο Κακριδής, Φ. Ι. 2005. «Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία». *Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

[«Κλαύδιος Αιλιανός»](#). Στο Παπαγιαννόπουλος, Ι. 1935. *Εκλογαί εκ της “Βιβλιοθήκης” του Απολλοδώρου και της “Ποικίλης Ιστορίας” του Αιλιανού*. Αθήνα: Δημητράκος [«Ανέμη»: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Κρήτης].

Ξενοφών, [«Κύρου Παιδεία» 1.2.3 – 1.2.8](#). Στο *Xenophontis opera omnia I–V*. ²1900–21 [ανατ. 1961-1971]. Ed. E. C. Marchant. Oxford: Clarendon Press [Πύλη για την Ελληνική γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Δίκτυο για την πρόληψη και καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά](#)

[Edmodo](#) [Εκπαιδευτική πλατφόρμα μάθησης].

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

[Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα](#) (Uhr) [Διεθνής οργανισμός για την εφαρμογή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων].

[Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-Τάξη\)](#) [Ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ομάδας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών για την υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Τάξης του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου].

Καργάκος, Σ. [Η έννοια της ποινής: Σωφρονισμός – Παραδειγματισμός – Θανατική ποινή](#) [πηγή: ιστοσελίδα του Σ. Καργάκου].

Κυριαζοπούλου, Ζ. [με τη συνεργασία της ψυχολόγου Αλ. Καππάτου], [«Τιμωρία: Πότε είναι υπερβολική»](#), περ. “Mommy”, τεύχος 194, Οκτώβρης 2011 [πηγή: Ιστοσελίδα της Αλ. Καππάτου].

[Μέγα Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας](#) των Liddell, H.- Scott, R. 1901-1904 [1897]. τ. I - IV. Μτφρ. Ξ. Μόσχος - Μ. Κωνσταντινίδης. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

[πηγή: Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Τμήμα Μαθηματικών: Εργαστήριο Υπολογιστικών Μαθηματικών, Μαθηματικού Λογισμικού και Ψηφιακής Τυπογραφίας].

Παρούτσα, Δ. [«Ο ρόλος της οικογένειας στην αγωγή των παιδιών»](#) [«Η Εκπαίδευση στο Δημοτικό Σχολείο» - Ιστοχώρος του Δ. Παρούτσα].

[Συνήγορος του Παιδιού](#) [Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων – Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού του Συνηγόρου του Πολίτη].

[«Τα δικαιώματά σου»](#) [πηγή: “AboutYouth” – Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ)].

[Text2MindMap](#) [Ελεύθερο λογισμικό κατασκευής εννοιολογικών χαρτών]

UNICEF: [Το πλήρες κείμενο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#) [Ελληνική Εθνική Επιτροπή UNICEF]

Χαμουργκά, Ε. [«Θανατική ποινή: η εσχάτη των ποινών – Επιχειρήματα υπέρ και κατά αυτής»](#) [πηγή: “Curia. gr” – Νομική Επικαιρότητα].

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Η διαδικασία ξεκινά ταυτόχρονα με τη διδασκαλία της 1ης Ενότητας, χωρίς να προηγηθεί κάποια επεξεργασία του κειμένου. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να έχουν σχηματιστεί οι ομάδες και να έχει γίνει διερεύνηση από τον διδάσκοντα σχετικά με

τον βαθμό εξοικείωσης των μαθητών με τα λογισμικά που απαιτούνται κατά την εφαρμογή της πρότασης. Επίσης, να έχει γίνει ενημέρωση για τον τρόπο εργασίας και συζήτηση για τους κανόνες που θα πρέπει να τηρηθούν. Τέλος, να έχει αποσαφηνιστεί ο χώρος, όπου οι μαθητές αναζητούν τα Φύλλα Εργασίας και αποθηκεύουν τις εργασίες τους: η εκπαιδευτική πλατφόρμα [Edmodo](#) αποτελεί ένα εύχρηστο εργαλείο για τέτοιες δραστηριότητες.

Α΄ Φάση

2 συνεχόμενες ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής, εργασία στο σπίτι, 1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής

Στο στάδιο αυτό οι μαθητές επιχειρούν τη νοηματική προσπέλαση του κειμένου [«Πατρική δικαιοσύνη»](#), αξιοποιώντας και τα γλωσσικά σχόλια του σχολικού βιβλίου (κοινή δραστηριότητα για όλες τις ομάδες). Σύμφωνα με τις οδηγίες του [1ου Φύλλου Εργασίας](#) αναζητούν τα πρόσωπα της ιστορίας και τα συνδέουν με τις ενέργειες και τους χαρακτηρισμούς τους. Με τη χρήση εννοιολογικού χάρτη οπτικοποιούν τη νοηματική απόδοση με τη μορφή των βασικών συντακτικών όρων της πρότασης και καλούνται να αποτυπώσουν με ίδιο χρώμα ίδιους συντακτικούς όρους (υποκείμενο, ρηματικός τύπος, αντικείμενο, κατηγορούμενο). Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν όποιο λογισμικό γνωρίζουν. Ωστόσο, για την περίπτωση που δε γνωρίζουν κάτι σχετικό, προτείνεται να αξιοποιήσουν το [Text2MindMap](#) με τη βοήθεια του διδάσκοντος.

Η αναζήτηση του νοήματος συνεχίζεται με εντοπισμό της δικανικής φρασεολογίας του κειμένου και απόπειρα ερμηνείας της με τη βοήθεια και του Λεξικού Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας [Liddell - Scott](#). Στη συνέχεια, σε αρχείο της προτίμησής τους καταγράφουν το νόημα του κειμένου. Ο εννοιολογικός χάρτης, η λεξιλογική καταγραφή και το αρχείο με την απόδοση του νοήματος παρουσιάζονται στην ολομέλεια και οι ομάδες τα αξιολογούν με βάση την ορθότητα και την πληρότητα του περιεχομένου.

Ακολουθεί διαφοροποιημένη δραστηριότητα για κάθε ομάδα ([2ο Φύλλο Εργασίας](#)) με κοινό καθήκον να ετοιμάσουν παρουσίαση, με την οποία θα ενημερώσουν τις υπόλοιπες ομάδες για τα συμπεράσματα της εργασίας τους. Η δραστηριότητα αυτή θα συνεχίσει και ως εργασία για το σπίτι, οπότε κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες της κοινής χρήσης αρχείου της Google.

Η πρώτη ομάδα ([οι Ιστορικοί](#)) συγκεντρώνει πληροφορίες για τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνίας της ελληνορωμαϊκής εποχής και προσπαθεί να εντοπίσει κάποια από αυτά στο διδαγμένο κείμενο. Για τον σκοπό αυτόν αξιοποιεί επιλεγμένο υλικό από την [«Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία»](#) του Φάνη Κακριδή, όπως παρατίθεται στις [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

Η δεύτερη ομάδα ([οι Φιλολόγοι](#)) αναλαμβάνει να ενημερώσει τους υπόλοιπους συμμαθητές για τους πεζογράφους της ελληνορωμαϊκής εποχής και το περιεχόμενο του έργου τους. Καλούνται να αναζητήσουν το κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τη γραμματεία της εποχής, καθώς θα πλοηγούνται σε συγκεκριμένα κεφάλαια της «Αρχαίας Ελληνικής Γραμματολογίας» του Φάνη Κακριδή για τους [πεζογράφους](#) της ελληνορωμαϊκής εποχής και για τον [Πλούταρχο](#).

Αποστολή της τρίτης ομάδας ([οι Βιογράφοι](#)) είναι η ενημέρωση της ολομέλειας σχετικά με τον Αιλιανό Κλαύδιο και το έργο του «Ποικίλη Ιστορία», καθώς και η ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών του έργου του που εντοπίζονται στο διδαγμένο κείμενο. Αξιοποιείται υλικό από τη [Βικιπαίδεια](#), το [Ψηφιακό Σχολείο](#) και την [Ανέμη](#).

Η τέταρτη ομάδα ([οι Κοινωνιολόγοι](#)) εστιάζει στο περιεχόμενο του κειμένου και προσπαθεί να ερμηνεύσει την ενέργεια του πατέρα και παράλληλα να εντοπίσει το ελκυστικό στοιχείο μιας τέτοιας ιστορίας για τους αναγνώστες. Για τον σκοπό αυτόν μελετά το απόσπασμα από το έργο του Ξενοφώντα [«Κύρου Παιδεία» 1.2.3 -](#)

1.2.8 σχετικά με την αγωγή των Περσών και την πλήρη απάντηση του πατέρα, όπως παρατίθεται στο [Βιβλίο του εκπαιδευτικού](#) (σελ. 19).

Η επόμενη συνάντηση της ολομέλειας καλύπτει μία διδακτική ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής. Οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους και αξιολογούνται από τους συμμαθητές τους.

Β΄ Φάση

1 ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής, εργασία στο σπίτι, 1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής

Στη φάση αυτή οι μαθητές προσεγγίζουν το κείμενο μέσα από το πρίσμα της σύγχρονης εποχής. Στην αρχή συνεχίζουν να εργάζονται στο πλαίσιο των ομάδων της προηγούμενης φάσης και αναλαμβάνουν διαφορετικές αποστολές ([3^ο Φύλλο Εργασίας](#)). [Η ομάδα των Οικογενειακών Συμβούλων](#) διερευνά τον ρόλο των γονέων στην ηθική διαμόρφωση και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών τους. [Η ομάδα των Ποινικολόγων](#) καταγράφει την επιχειρηματολογία σχετικά με τους στόχους που μπορεί να επιδιώκει κάθε τιμωρία και για την αποτελεσματικότητα της θανατικής ποινής. [Οι Κοινωνιολόγοι](#) συγκεντρώνουν πληροφορίες για τη λειτουργία οργανισμών που προστατεύουν τα δικαιώματα των ανθρώπων και, τέλος, [οι Ανθρωπιστές](#) αναδεικνύουν τα σημαντικότερα, κατά την άποψή τους, ανθρώπινα δικαιώματα. Η δραστηριότητα τελειώνει με καταγραφή των συμπερασμάτων κάθε εργασίας σε αρχείο της επιλογής των μαθητών.

Κατά τη συλλογή του υλικού τους οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναζητήσουν μόνοι τους κατάλληλους ψηφιακούς πόρους. Ωστόσο, λόγω της δυσκολίας των θεμάτων αλλά και του περιορισμένου χρόνου, προτείνονται από τον διδάσκοντα σχετικές πηγές, χωρίς να είναι δεσμευτικές:

- ο Για τους Οικογενειακούς Συμβούλους κείμενα με τις θέσεις της [παιδαγωγικής](#), της [ψυχολογίας](#) και της [πολιτικής](#).

- Για τους Ποινικολόγους αποσπάσματα από τον πρόλογο του βιβλίου του [Τσέζαρε Μπεκαρία](#), ένα δοκίμιο με [νομική επιχειρηματολογία](#) και ένα [άρθρο κοινωνικού προβληματισμού](#).
- Για τους Κοινωνιολόγους οι ιστοσελίδες του [Συνηγόρου του Παιδιού](#) και του [Δικτύου για την πρόληψη και καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά](#).
- Για τους Ανθρωπιστές οι ιστοσελίδες της [UNICEF](#) και της οργάνωσης [Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα](#).

Ακολουθεί ανασχηματισμός των ομάδων, έτσι ώστε κάθε νέα ομάδα να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα μέλος από κάθε προηγούμενη ομάδα. Με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται στην τελευταία δραστηριότητα να αξιοποιηθεί όλη η προηγούμενη εμπειρία. Στο στάδιο αυτό οι μαθητές έρχονται αντιμέτωποι με (υποθετικά) κρούσματα γονικής αυθαιρεσίας και καλούνται να αναλάβουν δράση συντάσσοντας σχετικές επιστολές, υποδυόμενοι ρόλους. [Η πρώτη ομάδα](#) ως παιδί-θύμα ζητά βοήθεια από κάποιον αρμόδιο φορέα. [Η δεύτερη ομάδα](#) λειτουργεί ως απλός πολίτης που απευθύνεται στον Συνήγορο του Παιδιού, για να καταγγείλει κάποιο περιστατικό. [Η τρίτη ομάδα](#) αποτελεί μέλος κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού και απευθύνεται στον πατέρα του παιδιού, για να τον βοηθήσει να καταλάβει το λάθος του, ενώ [η τέταρτη ομάδα](#) ως μέλος κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού απευθύνεται στον βασιλιά/ανώτατο δικαστή, για να διαμαρτυρηθεί για την προοπτική θανάτωσης του παιδιού.

Η εργασία ολοκληρώνεται με συνεργασία των μαθητών και εκτός σχολικού ωραρίου. Στην τελική συνάντηση της ολομέλειας παρουσιάζονται οι τέσσερις επιστολές, σχολιάζονται από τους μαθητές και ακολουθεί συζήτηση-αποτίμηση όλου του σεναρίου. Η αξιολόγηση των μαθητών από τον διδάσκοντα εστιάζει στον βαθμό αξιοποίησης του υλικού όλων των εργασιών και από τη συμμετοχή καθενός στις ομαδικές διεργασίες.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο Εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

ΑΣΚΗΣΗ 1. Μελετήστε το κείμενο της Ενότητας 1 [«Πατρική Δικαιοσύνη»](#). Εντοπίστε τα πρόσωπα της ιστορίας. Σε ένα λογισμικό εννοιολογικού χάρτη συνδέστε κάθε πρόσωπο (υποκείμενο) με τις ενέργειές του (ρηματικός τύπος και αντικείμενο) ή με τα χαρακτηριστικά του (ρηματικός τύπος και κατηγορούμενο). Επιλέξτε ίδιο χρώμα για ίδιους συντακτικούς όρους. Εάν δε γνωρίζετε κάποιο λογισμικό εννοιολογικού χάρτη, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [Text2MindMap](#).

ΑΣΚΗΣΗ 2. Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων του βιβλίου εντοπίστε στο κείμενο λέξεις και φράσεις που έχουν σχέση με θέματα δικαιοσύνης (δικανική φρασεολογία). Καταγράψτε τες σε ένα αρχείο κειμένου και προσπαθήστε να τις αποδώσετε στα νέα ελληνικά.

Εάν χρειαστείτε βοήθεια για την ερμηνεία λέξεων του αρχαίου κειμένου μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Λεξικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας [Liddell - Scott](#).

ΑΣΚΗΣΗ 3. Σε ένα αρχείο της επιλογής σας να αποδώσετε το νόημα του κειμένου.

2^ο Φύλλο Εργασίας: 1^η Ομάδα – ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

1. Επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και συγκεντρώστε πληροφορίες για την ελληνορωμαϊκή εποχή, κατά την οποία γράφτηκε η «Ποικίλη Ιστορία» του Αιλιανού Κλαυδίου. Εντοπίστε κάποια χαρακτηριστικά της εποχής αυτής στο απόσπασμα του σχολικού βιβλίου και ετοιμάστε μια παρουσίαση, με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα αποτελέσματα της εργασίας σας.

- [Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία – Κοινωνία](#)
- [Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία-Επιλεγόμενα στην ελληνορωμαϊκή εποχή.](#)

2^ο Φύλλο Εργασίας: 2^η Ομάδα – ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ

1. Επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και συγκεντρώστε πληροφορίες για τους πεζογράφους της ελληνορωμαϊκής εποχής και το περιεχόμενο του έργου τους. Εντοπίστε το κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τη γραμματεία της εποχής και ετοιμάστε μια παρουσίαση, με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα αποτελέσματα της εργασίας σας.

- [Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία - Πεζογράφοι της ελληνορωμαϊκής εποχής](#)
- [Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία - Πλούταρχος.](#)

2^ο Φύλλο Εργασίας: 3^η Ομάδα – ΟΙ ΒΙΟΓΡΑΦΟΙ

1. Επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες και συγκεντρώστε πληροφορίες για τον συγγραφέα Αιλιανό Κλαύδιο και την «Ποικίλη Ιστορία» του. Εντοπίστε τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου στο απόσπασμα του σχολικού βιβλίου και ετοιμάστε μια παρουσίαση, με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα αποτελέσματα της εργασίας σας.

- [Βικιπαίδεια](#)
- [Ψηφιακό Σχολείο](#)
- [Ανέμη](#)

2^ο Φύλλο Εργασίας: 4^η Ομάδα – ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ

1. Πώς κρίνετε το επιχείρημα του πατέρα σχετικά με την απόφασή του να οδηγήσει τον γιο του σε θάνατο; Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι μια τέτοια ιστορία ήταν ελκυστική για το κοινό της εποχής εκείνης; Ετοιμάστε μια παρουσίαση, με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τις απόψεις και την επιχειρηματολογία σας. Πριν απαντήσετε:

α) Λάβετε υπόψη σας πως ο πατέρας είναι Μάρδος ως προς την καταγωγή, δηλαδή ανήκει σε μια από τις εθνότητες που συγκροτούν την περσική αυτοκρατορία, επομένως έχει συγκεκριμένες αντιλήψεις για τη διαπαιδαγώγηση και τη συμπεριφορά των νέων, τις οποίες μπορείτε να μελετήσετε στο παρακάτω απόσπασμα από το έργο του Ξενοφώντα [«Κύρου Παιδεία» 1.2.3 - 1.2.8](#) στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα.

β) Διαβάστε την απάντηση του πατέρα στο πλήρες κείμενο (το σχολικό βιβλίο παραθέτει το σχετικό απόσπασμα συντομευμένο), όπως παρατίθεται στο [Βιβλίο του εκπαιδευτικού](#) (σελ. 19).

Εάν χρειαστείτε βοήθεια για την ερμηνεία λέξεων του αρχαίου κειμένου μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Λεξικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας [Liddell - Scott](#).

3^ο Φύλλο Εργασίας: 1^η Ομάδα – ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τον ρόλο των γονέων στην ηθική διαμόρφωση και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών τους. Αναζητήστε σχετικό υλικό με τις κατάλληλες λέξεις-κλειδιά ή αξιοποιήστε τις πληροφορίες που υπάρχουν στους παρακάτω υπερσυνδέσμους: κείμενα με τις θέσεις της [παιδαγωγικής](#), της [ψυχολογίας](#) και της [πολιτικής](#).
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας, όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

3^ο Φύλλο Εργασίας: 2^η Ομάδα – ΟΙ ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΟΙ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τους στόχους που μπορεί να επιδιώκει κάθε τιμωρία και για την αποτελεσματικότητα της θανατικής ποινής. Αναζητήστε σχετικό υλικό με τις κατάλληλες λέξεις-κλειδιά ή αξιοποιήστε τις πληροφορίες που υπάρχουν στους παρακάτω υπερσυνδέσμους: πρόλογος βιβλίου [Τσέζαρε Μπεκαρία, νομική επιχειρηματολογία](#) και [κοινωνικός προβληματισμός](#).
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας, όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

3^ο Φύλλο Εργασίας: 3^η Ομάδα – ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τη λειτουργία οργανισμών που προστατεύουν τα δικαιώματα των ανθρώπων. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Συνηγόρου του Παιδιού](#) και του [Δικτύου για την πρόληψη και καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά](#).
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας, όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

3^ο Φύλλο Εργασίας: 4^η Ομάδα – ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα σημαντικότερα κατά την άποψή σας ανθρώπινα δικαιώματα. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της [UNICEF](#) και της οργάνωσης [Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα](#).
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας, όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

4^ο Φύλλο Εργασίας - 1^η Ομάδα: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι είστε στη θέση του παιδιού της ιστορίας μας και αποφασίζετε να ζητήσετε βοήθεια από κάποιον αρμόδιο φορέα. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

4^ο Φύλλο Εργασίας - 2^η Ομάδα: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι ενημερωθήκατε για κάποιο παρόμοιο περιστατικό στην περιοχή σας και αποφασίζετε να ενημερώσετε τον Συνήγορο του Παιδιού, προκειμένου να το προστατέψετε. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

4^ο Φύλλο Εργασίας - 3^η Ομάδα: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι ενημερωθήκατε για κάποιο παρόμοιο περιστατικό και αποφασίζετε ως μέλη κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού να απευθυνθείτε στον πατέρα του παιδιού, για να τον βοηθήσετε να καταλάβει το λάθος του. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

4^ο Φύλλο Εργασίας - 4^η Ομάδα: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι ενημερωθήκατε για κάποιο παρόμοιο περιστατικό και αποφασίζετε ως μέλη κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού να απευθυνθείτε στον βασιλιά/ανώτατο δικαστή, για να διαμαρτυρηθείτε για την προοπτική θανάτωσης του παιδιού. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει το συγκεκριμένο σενάριο με βάση τα ενδιαφέροντα της τάξης του. Μια εκδοχή θα μπορούσε να είναι η παράλειψη της εναλλακτικής ανάγνωσης του κειμένου (Β΄ Φάση) και ο εμπλουτισμός των εργασιών της Α΄ Φάσης με δραστηριότητες αναζήτησης ποινών στην αρχαιότητα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί και η άσκηση του 3ου Φύλλου Εργασίας που αφορά τους ποινολόγους. Μια άλλη εκδοχή, επίσης, θα μπορούσε να εστιάσει το ενδιαφέρον στην ανάδειξη της τυπολογίας των ιστοριών του Αιλιανού ή και άλλων συγχρόνων του μέσω της μελέτης επιλεγμένων αποσπασμάτων του έργου τους.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η τελική εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου εξαρτάται από τις ιδιαίτερες συνθήκες που δημιουργούνται από τον αριθμό των μαθητών, τη δυναμική που αναπτύσσεται στο πλαίσιο των ομάδων, το μαθησιακό επίπεδο και τον διαθέσιμο χρόνο. Πιθανόν η μετάβαση από την ερμηνεία του παρελθόντος στην εναλλακτική ερμηνεία του παρόντος να δυσκολέψει το «άγουρο» μυαλό των μαθητών στα πρώτα στάδια της εφηβείας. Το γεγονός αυτό απαιτεί επιμήκυνση του χρόνου διδασκαλίας και μεγαλύτερη καθοδήγηση από την πλευρά του διδάσκοντος, με ορατές βέβαια τις συνέπειες στο θέμα της αυτενέργειας των μαθητών, καθώς ήδη τα Φύλλα Εργασίας είναι σε μεγάλο βαθμό περιοριστικά. Επίσης, το σενάριο προϋποθέτει συνεργασία των μαθητών και εκτός σχολείου με αξιοποίηση του διαδικτύου. Όταν δεν είναι εφικτή η συνεργασία αυτού του τύπου, καθώς δε διαθέτουν όλα τα νοικοκυριά σύνδεση στο διαδίκτυο, απαιτείται επίσης αύξηση των ωρών υλοποίησης των εργασιών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βιγκότσκι, Λ. 2008. *Σκέψη και Γλώσσα*. Μτφρ. Μ. & Α. Ρόδη. Αθήνα: Γνώση.
- Foulin, j. & S. Mouchon. 2002. *Εκπαιδευτική Ψυχολογία*. Μτφρ. Μ. Φανιουδάκη. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Kalantzis, M. & B. Core. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.
<http://neamathisi.com/learning-by-design/>
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.
http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf
- Μαρωνίτης, Δ. Ν. 2010. «Προοίμια Ιστοριογραφίας: Ένα υπόδειγμα διδασκαλίας χωρίς μετάφραση». Στο *Ενδογλωσσική Μετάφραση*, επιμ. Δ. Ν. Μαρωνίτης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_000.html
- Ράπτης, Α. & Α. Ράπτη. 2004. *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας: Α΄ Τόμος. Συνολική προσέγγιση*. Αθήνα: Α. Ράπτη.
- Τοντόροφ, Τ. 1989. *Ποιητική*. Μτφρ. Α. Καστρινάκη. Αθήνα: Γνώση.

[19/10/2013]